

Juuru Valla Teataja

Majanduslanguse ajal tulevad esile ühiskonna nõrgad kohad

Kohtudes inimestega erinevatelt erialadelt, erineva hariduse ja maailmavaatega, on tekkinud mul küsimus, kas kõiki üldse huvitab, mis toimub täna meie ümber või on käes parastamise aeg. Enamik neist adub tänase majanduskeskkonna muutusi, oskab leida põhjuseid ning tuua paralleele ajaloost. Mõned, eriti rahandus-inimesed, väidavad, et situatsioon on täiesti unikaalne.

Paanikaks ei ole põhjust, pigem annab tekkinud olukord meile kõigile märku, et ka Eestis hakkab reaalne majandusteooria toimima.

Me saame tunda, et ettevõtjad ei ole tondid, vaid partnerid; me same aru, et töötegemiseks ei piisa ainult kahest käest ja ilusast näost, ka mõtlemist ja oskusi on vaja ning mis väga oluline – oma elu me peame ise elama.

Aeg, kus tööle võeti inimene, kellele pidi hakkma selgitama, miks tööd on vaja teha, on jäädavalt möödas. Ühiskond vajab oma tööd tundvaid meistrimehi, spetsialiste ja juhte, kes valdavad eriala ja suudavad anda ühiskonnale vajaliku stabiilsuse.

Kõik on meie enda kätes. Ühiskonda ei muuda viieteistkümne aastaga. Täna tuleks panustada ühiskonna toimimise õppimisse ja laste kasvatusse.

Tänast situatsiooni, kus riik teeb eelarvekärpeid, lappides laste arvel auke, mille valitsus on teadlikult tekitanud, ei saa andeks anda.

Ka Juuru vald on saanud tagasilöögi seoses valitsuse otsusega võtta ära lasteaedade rekonstrueerimiseks mõeldud 75 miljonit krooni, so 50% ulatuses, mis kaitsekulutuste ja vanglate ehitusega võrreldes oli niigi naeruväärselt väike.

Jõuame ikkagi välja tõi, et ühiskonna prioriteedid on paigast ära.

Me räägime regionaalpoliitikast, maavalitsuste kaotamisest, valdade liitmisest, seostades seda haldussuutlikkuse parandamisega. Aga kas on valitsus endale näkku vaadanud? Kas Eesti Vabariik on

üldse jätkusuutlik, kui ühiskondlikku kokkulepet ei ole?

Vastan siin tuntud filosoofi ütlusega: "Demokraatia nõrkus on just selles, et side teadmisega katkeb – miski ei taga, et valitud teavad midagi asjadest, mida võimekas ja vooreslik valitseja peab põhjalikult teadma."

Olen jätkuvalt optimistlik, et Eesti riigist saab veel asja, kui juhtima hakkavad inimesed, kes on selleks võimelised ja ette valmistatud.

Niisiis, rääkigem asjadest, mis täna valusad, ja ärgem unustagem neid valupunkte, kui elu jälle roosiline on.

Juuru valla areng on olnud kiirem, kui realselt arvata võis. See annab lootust, et tulemas on veelgi ilusamad ajad.

Ma olen realist. Täpselt selline, nagu peab üks talupojatarkusega arvestav omavalitsusjuht olema. Ma uskusin Juuru valla arengusse ja koostöös teiega, armas vallarahvas, oleme kolme aastaga teinud töö, mille üle on tõesti hea meel.

Meie moto on olnud ja on ka järgmisel aastal: "Iga asi omal ajal!" See tähendab, et panustada tuleb sinna, kus on sekkumist vaja ning kus seda koheselt ka rakendatakse, nii et see poleks vaid paigapanek, vaid annaks kohe kõige parema tulemuse.

Juuru valla areng on olnud kiirem, kui realselt arvata võis. See annab lootust, et tulemas on veelgi ilusamad ajad.

Meil on 2008. aastal valminud kaks väga olulist objekti, millised on kindlasti investeringud tulevikku. Rekonstrueeritud on Juuru aleviku veepuhastusjaam ja kanalisatsioonisüsteem maksumusega 11,5 miljonit krooni ning Järlepa asula kaugküttesüsteem maksumusega 5,1 miljonit krooni. Lisaks veel väga hästi laabunud 1,2 miljoni kroonise eelarvega suurüritus Mahtra sõda 150.

Selles lehes:

Vallavolikogus, lk 2

Talvine teedehooldus Juuru vallas, lk 2

Juuru kalmistu elupuudest, lk 2

Isadepäev Järlepa lasteaias, lk 3

Noored käisid vaheajal Tartus, lk 3

See kummaline jõulutunne, lk 4

Leia tee Juuru rahvamajja!, lk 5

Raplamaa Lasterikaste Perede Ühenduse isadepäeva pidu, lk 5

Muudatustest pensionide väljamaksmise korras, lk 6

Kütmisest, lk 6

Laste ja noorukite depressioon, lk 7

Juuru aleviku kanalisatsiooniprojekti vedas meie keskkonna- ja maaspetsialist Tõnis Kundla, kellest on tänaseks saanud ka vallavalitsuse liige. Oleme väga rahul, et ta on just Juurus oma teadmisi ja potentsiaali rakendamas. Aitäh, Tõnis!

Sellega on antud väga oluline noot, et Juuru on elamisväärne paik ja võimeline vastu võtma uusi tulijaid. Küll nad tulevad.

Järlepa katlamaja rekonstrueerimist alustas meie endine ehitus- ja planeeringuspetsialist Tiit Eirand ja lõpuni viis selle suvel ametisse asunud Riho Rүүson. Täna teid.

Mahtra pidustuste korraldajatele on tänu küll öeldud, kuid ega küll küllale liiga tee. Aastapäevauurituste aktiivist on vallavalitsuse haridus- ja kultuurispetsialisti Aili Normaku eestvedamisel moodustatud töörühm, et hoida Mahtra-märgi järjepidevust ja kavandada uusi tegevusi, nii et Mahtra ei meenuks meile ainult iga viie aasta järel. Suur tänu teile!

Vallavolikogus

Juuru Vallavolikogu 20. novembri 2008. a istung toimus E. Vilde nim. Juuru Gümnaasiumis. Istungist võttis osa kuus volikogu liiget.

- Muudeti Juuru valla põhimäärust sätte osas, mis käsitleb vallavolikogu istungite protokollide avalikustamist. Uue korra kohaselt on protokollid kõigile isikutele kättesaadavad valla kantseleis ja veebilehel alates kümnendast päevast pärast istungi toimumist.
- „Juuru valla vara valitsemise, kasutamise ja käsutamise korras“ tehti hangete läbiviimist puudutav muudatus.
- Kooli hoolekogu liikmete valimise korra kehtestamine delegeeriti vallavalitsusele.
- Muudeti valla preemiate maksmise korda. Muudatuse kohaselt määrab preemiate määramise komisjoni ühe liikme E. Vilde nim. Juuru Gümnaasium (varem kuulus komisjoni MTÜ Juuru Spordiklubi esindaja, kuid nüüdseks on klubi likvideeritud).
- Kinnitati „Juuru valla veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuse hinna reguleerimise kord“.
- Algati detailplaneeringu koostamine Juuru kultuuri- ja spordipargi rajamiseks. Detailplaneeringu eesmärgiks on riigi omandis oleva maa taotlemine munitsipaalomandisse, spordi- ja puhkeala rajamine – staadioni, spordi- ja mänguväljakute, seikluspargi (skatepark), vabaõhulava ja abihoonete (staadionimaja, tualettruumid) ehitusõiguse määramine, infrastruktuuri, haljastuse ja heakorrastuse põhimõtete määratlemine ning maa sihtotstarbe muutmine. Planeeringuala pindalaga 5,356 ha asub Juuru alevikus ja piirneb Juuru tee (Tallinna maantee), Staadioni, Side ja Hariduse tänavaga ning Juuru koguduse kinnistuga. Planeeringualal asuvad rahvamaja hoone ja kogudusele kuuluv majapidamishoone. Keskkonnamõju strateegilist hindamist ei algatatud.
- OÜ M-Revar taotluse alusel loobuti Side tn 18 kinnistu detailplaneeringu koostamise algatamisest.
- Loobuti Maidla külas asuva Lilleoru kinnistu ostueesõigusest.
- Kuulati noorteklubi Noored Juured juhendaja Eli Suklese ettekannet noorsootööst Juuru vallas.

ANU TERAS
volikogu sekretär

Majanduslanguse ajal tulevad esile ühiskonna nõrgad kohad

(Algus lk 1)

2008. aasta hakkab lõppema ja vallavalitsus koostab eelarvet 2009. aastaks. See lähtub arengukavast, arvestab tegeliku elu vajadusi ja valda kui tervikut. Kindlasti saab järgneva aasta eelarve konservatiivsem, kuid me ei näe, et peaksime eelnendust tegevust kuidagi pärssima.

Meie suur soov on, et Juuru vallas elavad inimesed, kes veel ei ole ennast siia sisse kirjutanud, teeksid seda 2008.

aasta jooksul. See on minu kui vallavanema palve teile. Küsimus ei ole ju ainult tulumaksu laekumises meie valla eelarvesse. Sellest peab kujunema vastastikune usaldus. Ilma usuta Juuru valla tulevikku ei ole võimalik maksimaalset saavutada. Ma kinnitan teile, et praeguse vallavalitsuse tegevus on olnud viljakas ja inimesed, kes täna siin töötavad, on teie ja kogu valla heaolu eest väljas.

Majanduses on ümberstruktureerimise aeg, vahetatakse töökohti, see võib kaasa tuua ka elukohamuutusi, asutakse linnale lähemale. Samas, Juuru vald on väga hea asukohaga. Kui teil on sõpru, kes soovivad leida kodu Juuru valda või tuua ettevõtlust maale, siis andke aga teada ja

võimaluste piires me abistame ja anname teile nõu.

Mul on hea meel teile teatada, et Juuru Rahvamaja on saanud uue juhataja. Ta vajab kindlasti teie tuge. Kaaskodanikud, kellel on mõtteid ja energiat panustada rahvamaja tegevusse või lihtsalt kaasa lüüa, see võimalus on teil olemas.

Soovin teile ilusat aastalõppu! Oleme positiivsed ja suhtleme oma lähedastega, siis saame üle raskustest, millele üksi alla jääksime.

Tervitades

MARGUS JAANSON
vallavanem

Talvine teedehoidus Juuru vallas

Talv saabus tänava väga äkki ja tugeva lumetormiga, põhjustades vallateedel mõneks ajaks ummistusi. Muretsemiseks siiski põhjust pole, kuna vallas on selle aasta 1. aprillist kehtiv 3-aastane teedehoidusleping Speedline Baltic OÜga ja koostöö on seni sujunud tõrgeteta. Osaühingul on endal 3 lumesahka ja ekstreemsetes oludes palgatakse alltöövõtu korras abijõude.

Maaomanikel, kel probleemiks erateede läbitavus, palun pöörduda otse kas Speedline Baltic OÜ juhatase liikme Tarmo Räbovõitra (tel 5196 9479) või FIE Rein Tommingase (tel 517 9348) poole, kellega saab lumetõrje oma teel eraviisiliselt kokku leppida.

Kõigi jooksvate küsimuste-murede-ettepanekutega võib pöörduda ka otse vallavalitsuse spetsialisti poole (tel 5334 0344 või 484 1006).

Rahulikke jõule ja kannatlikku meelt! Ja abivalmis kätt tee ääres abivajajale!

RIHO RÜÜSON
ehitus- ja planeeringuspetsialist

Juuru kalmistu elupuudest

Juuru kalmistu peatee äärsed elupuud olid kasvanud nii laiaks, et teed mööda polnud enam võimalik käia. Kõige rohkem takistasid puud kirstuga liikumist. Kuna oli tegemist laiavõralise vormiga, ei olnud neid võimalik kitsamaks lõigata. Kohale kutsutud Muinsuskaitseameti esindaja andis loa puude mahavõtmiseks.

Elupuu on Juuru kalmistule väga omane. Kevadel allee taastatakse, istutatakse uued ja sobivad, koonilise võrakujuga taimed.

Isadepäev Järlepa lasteaias

Novembrikuu kõige meeldejäävamaks sündmuseks Järlepa lasteaias oli kindlasti 9. novembril isadepäeva raames toimunud väljasõit Meremuuseumisse ning Jägala joale. Huvi selle ettevõtmise vastu oli suur ning vaatamata sombusele ning tuulisele ja jahedale ilmale tuli sel tähtsal päeval kodust välja üllatavalt palju lapsi, kes kutsusid kaasa ka oma õed-vennad, emad-isad, vanaemad-vanaisad jne. Oli üks suur ja tore perepäev.

Esmalt külastasime Meremuuseumi, kus meil avanes võimalus tutvuda lähemalt nelja laevaga, kõikidesse laevades saime minna ka sisse. Neist sügavaima mulje jätsid aurik-jäämurdja Suur Tõll ning allveelaev Lembit.

Suur Tõll on maailma suurim säilinud aurujäämurdja. Ta etendas olulist rolli nii Soome kui ka Eesti Vabadussõjas. Giid jutustas lühidalt laeva ajaloo. Seejärel saime omapäi tutvuda laevaga ning käia ka kaptenisillal.

Allveelaev Lembit on aga vanim allveelaev kogu maailmas, mis veel siiani on vees ning ühtlasi ka ainuke säilinud

sõjalaev II Maailmasõja eelsest Eesti ja kogu Baltimaade laevastikust. Laeva sisemus võttis silme eest kirjuks – lugematul hulgal kange, torusid ja kraane. Mõelda vaid, et neil kõigil oli kunagi oma kindel otstarve! Laeval oli üsna kitsas ning ühest ruumist teise pidi pugema läbi väikese luugi. Ka torpeedod olid tähelepanu keskpunktis – seda eelkõige poiste ja isade seas.

Pea kõikidel laevadel võisime näha meeskonnaliikmete voodeid, mis olid täiskasvanud inimeste jaoks ilmselgelt liiga väikesed – need olid nii lühikesed ja kitsad, et keskmine täiskasvanu sinna vaevu ära suudaks mahtuda, rääkimata küljkeeramisest.

Pisematele pakkus palju huvi mänguväljakul asuv laev nimega Rääim 3. Seal sai ronida, kiikuda, liugu lasta, hüpata jms.

Neile, kellel seekord ei olnud võimalik meie väljasõidust osa võtta, soovitan kindlasti minna omapäi Meremuuseumisse. Positiivne ja meeldejääv elamus on garanteeritud!

Pärast tõelist isadeteemat – laevadega tutvumist – algas sõit Jägala joale. Ilm

kiskus vahepeal vesiseks, kuid vaprad ja seiklushimulised lapsed ning nende pered ei lasknud tujul selle tõttu langeda. Kohale jõudes oligi vihm juba lõppenud.

Jägala juga on teadagi kõige kõrgem looduslik juga Eestis. Külastasime joa paremat kallast, kus soovijatel oli võimalik mööda kive ronida ka joa taha. Nii mõnelegi oli see kindlasti uutmoodi elamus. Joa kaldal said pereliikmed väikese ülevaate sellest, mida lapsed on jõudnud kahe kuuga selgeks õppida, sest lasteaias ja algkooli lapsed andsid kontserdi – mängiti pilli ning lauldi.

Pärast kontserti peeti maha väike piknik ning algaski kojusõit. Päev oli noorematele osavõtjatele veidi väsitav, kuid samas kindlasti väga elamusterohke, rahulduspakkuv ning silmaringi avardav kõigile.

Suur tänu neile, kes leidsid aega ja võimaluse meiega sel väljasõidul liituda. Jääme lootma, et sedalaadi üritusi toimub ka tulevikus.

SIRLE KOPTELKOV

Järlepa Lasteaed-Algkooli lasteaiapäetaja

Noored käisid vaheajal Tartus

29. oktoobil oli kõigil valla noortel võimalus minna Tartusse lõbusalt aega veetma. Buss sai üllatavalt kiiresti soovijaid täis. Päev algas lõbusalt, bussis sai laulda karaoket ja vaadata videoid. Tartus käisime esmalt Lõunakeskuses, kus käisime 4D elamuskinos vaatamas kahte filmi: „Kosmoseralli“ ja „Vana kaevanduse saladused“. Emotsioonid olid väga positiivsed. Küll oli vett pritsitud ja ehmunud ja kõige rohkem meeldis veel see, et meie bussijuht Ants ka mõne koha peal ehmus. Järelikult oli kogu film üks tõeline elamus. Soovitame kindlasti kõigil minna 4D kinno. Rõõmu jätkus veel tükiks ajaks sellel teemal.

Järgnevalt mindi Aura veekeskusesse, kus sai paar tundi ujuda ja veetorudest alla lasta. Peale ujumist läksime kõik koos Athena kultuurikeskusesse, kus vaataskime filmi „Asendusõpetaja“. Hiljem selgus, et õpetaja on hoopis tulnukas. Vanemate noortega (14-aastased javanemad) läksime vaatama filmi „Klass. Kohtusime taas bussis, kus vahetasime värvikaid filmimuljeid. Tagasiteel laulsime jälle karaokelaule. Meel oli rõõmus ja väsimust pol-

nud kellelgi näha. Tagasiside oli väga positiivne – päev meeldis kõigile.

Suur tänu osalejatele, Ants Raismaale

ja Juuru Vallavalitsusele reisi toetamise eest.

ELI TAMME

Noored kinos

See kummaline jõlutunne

Märkamatult on jälle kätte jõudnud adventiaeg. See mõtiskluste, ootamise ja andmise aeg. Ja jõlutunne poeb kohe vägisi hingesoppi. Selle jõlutundega on tegelikult kummaline lugu. Varem proovisin liiga varakult meeli valdavat jõlumeeleolu maha suruda – muidu võib ju see õige tunne jõululaupäeval kuuse all kinke jagades sootuks kadunud või ära rikutud olla. Aga piisab vaid, kui esimene lumi maad katab ja autoraadiost pooleks aastaks ära unustatud jõululaul kostab, ning see sõnuleletamatu jõlutunne on jälle platsis. Ja nagu sellest veel vähe oleks – viimastel aastatel on eriti imelikuks läinud, sest seesama jõlutunne on mind isegi suvel rannast üles leidnud ja jahmatusega olen tabanud end suveõhtul rattaga sõites väntamise rütmis „Aisakella“ ümisesmas. Vahel jälle ei ole mingit

jõlutunde kübetki, olgu siis lumi maas nii paks kui tahes, ja kas või päevad läbi jõululaule kuulatud. Sellistel puhkedel ohkame – sel aastal ei olnudki mingit jõlutunnet. Ühesõnaga, imelikud lood selle jõlutundega.

Kas jõlutunde toovad lumi, piparkoogid ja küünlais särav kuusepuu? Või peitub see hoopis kingituste pakkimises, lastega lumememme meisterdamises ja kirikus jõululaulude laulmises. Kes teab... Igaüks leiab oma vastused enda seest.

Sisemise avastusretke käigus võime avastada nii mõndagi uut ja üllatavat ja võib-olla ka midagi, mis on vana ja ammu teada, aga unustesehõlma vajunud iseenesestmõistetavuse loori alla. Mis iganes see ei oleks, mis me leiame, oluline on, et võtame lihtsalt aega olla iseendaga ja vaadata sissepoole, kohe süga-

vale hinge põhja.

Enam ma ei ole segaduses, kui ma keset suve leian end jõululaulukest ümisesmas, sest ma olen ajapikku selgeks saanud – minu jaoks tähendab jõlutunne minu kodu ja lähedasi, ühiseid jutuajamisi lastega õhtusöögilauas. Jõlutunne on tänutunne selle eest, mis mul olemas on. Seega on jõlutunne nagu väike märguanne või meeldetuletus. Ja pole siis ime, et ta võib mulle kas või igal aastaajal hinge pugeda ja sadagu siis lund või mitte, jõlutunne – igatsus oma lähedaste järele – on siinsamas lähedal, minu kodus ja minu südames. Alati olemas. Vahel, jõuluajal annab lihtsalt endast tugevama mini märku, helisedes aisakellana kõrvus.

KATRIN HELEND-AAVIKU

JÕULUNÄITUS „LOITSULILLED“ Mahtra Talurahvamuseumis

Alates 11. detsembrist on Mahtra Talurahvamuseumis avatud näitus „Loitsulilled“. Näitusel on väljas Ehalill Halliste etnovaibad ja Helve Leinmetsa taimsed jõuluseaded. 8. jaanuaril toimub kohtumine näituse autoritega, mille käigus vesteldakse etnograafilise kunsti teemadel.

Ehalill Halliste on üks järjekindlamaid töömahuka gobeläänloime tehnika arendajaid eesti vaibakunstis. Kunstniku viimase kümnendi töödes on domineerinud laenu eesti rahvakunstimotiividest – ka sel näitusel kasvab tema vaipade kujundlikkus välja Põhja-Eesti naiste tanude ja käiste rahvapärastest lillkirjast. Ehalill Halliste vaipadel on rahvarõivaste väikesed tikandimotiivid kasvanud taas suurteks dekoratiivseteks kujunditeks. Nende tähendus on ühtaegu rahvuslik ja universaalne – on ju rahvarõivaste lillkirjad Eesti kultuuripärand ja ühtlasi ka üks tahk globaalse visuaalse kultuuri arengus.

Helve Leinmets on Raplamaalt Juurust pärit tunnustatud taime- ja lilleseadja. Ta on suurte kultuuri- ja kunstihuvidega ning juhendanud seltsingu Takjanupp tegevust. Mahtra Talurahvamuseumi jõulunäitusele on kunstnik valmistanud teemakohased seaded, et pakkuda pühaderõõmu muuseumi külastajatele.

Näitus jääb avatuks

11. detsembrist 2008 – 8. jaanuarini 2009.

Mahtra Talurahvamuseum on avatud esmaspäevast reedeni kell 10.00-18.00, nädalavahetustel ettetellimisel telefonil 484 4199.

* **10. detsembril** kell 11-15 E. Vilde nim Juuru Gümnaasiumis õpilaste **JÕULULAAT**. Ootame vallarahvast jõululaadast osa saama.

* **17. detsembril** E. Vilde nim Juuru Gümnaasiumi algklasside **JÕULUPIDU**

* **18. detsembril** E. Vilde nim Juuru Gümnaasiumi **JÕULUPIDU**

* **20. detsembril** kell 18 **VALLA NOORTE JÕULUPIDU**. Ootame osa võtma kõiki valla noori vanuses 7-26. Täpsem info detsembris Juuru valla kodulehelt.

* **EELINFO: 9.-11. jaanuaril** Juuru rahvamajas **ERINEVAID TANTSUSTIILE TUTVUSTAVAD ÕPPEPÄEVAD NOORTELE**. Täpsem info detsembris Juuru valla kodulehelt.

* Ootame kõiki noori ja noortemeelseid endiselt **kolmapäeviti** Juuru rahvamaja kaminaruumi **NOORTEÕHTUTELE** alates kell 17. Lisainfo: 5675 3680 Ave Altmäe.

Koolinoorte mälu mängumeistrivõistluste maakonnavoorus esinesid hästi E. Vilde nim Juuru Gümnaasiumi õpilased:

I koht: Kertu Klandorf (12. kl), Ervin Piigli (12. kl), Dmitri Rozgonjuk (11. kl);

III koht: Kai Leola (11. kl), Reigo Kebja (11. kl), Jürgen Piigli (10. kl).

Leia tee Juuru rahvamajja!

On vähemalt kaks head põhjust, miks tee Juuru rahvamajja tihemini jalge alla võtta.

Kaks korda on kokku saanud Lusti-klubi, mida veab rahvamaja juhataja Terje Kaur. Lusti-klubi on selline vahva klubi, kuhu võivad tulla kõik, kes armastavad lustida. Olenemata vanusest. Õpitakse eri rahvaste tantse, samud on lihtsad, ja kui lähebki sassi, siis teeb see olemise ainult lõbusamaks.

Klubi ainus eesmärk on tulla kokku ja tunda rõõmu üksteisest ja tantsimisest. Terje humoorikad repliigid ja innustavad sõnad ning tore seltskond teevad lustimise tõeliselt mõnusaks.

Praegu käib klubi koos üks kord kuus ja kõik uued lustijad on oodatud. Kombeks on võtta kaasa ka üht-teist snäkilauale, et kõik maha vihutatud kilod ikka kenasti tagasi saaks, nagu Terje naerdes ütleb.

Samuti kaks korda on rahvamajas külas käinud Spirituaalne Lektorium. Terje sõnul on võimalik näha filme,

mida televisioon näidata ei sõanda nende radikaalsuse pärast. Nende filmide tegijad on oma peaga mõtlejad, kes advuvad maailma terviklikkust. Inspireerivad filmid innustavad inimest end ise aitama. Terje sõnul läks talle eelmine film "Sa ise oled oma elu tervendaja" väga südamesse.

Järgmine kord, 3. detsembril kell 19 vaadatakse filmi „Teadliku vanemaks-olemise bioloogia“, milles räägitakse keerulisest rakubioloogiast lihtsas ja igapäevasele arusaadavas keeles. Film on Terje sõnul hämmingut ja vaimustust tekitanud just õpetajate ja teiste lastega tegelevate inimeste seas. Terje ei arvagi, et kõigile peaks sellise nurga alt elu ja asjade üle vaatamine pinget pakkuma, aga võimalus tuleks ju anda.

Pärast filmivaatamist on ka ühine vestlusring, kus on võimalus filmi kohta üles kerkinud mõtete üle koos arutleda.

KATRIN HELEND-AAVIKU

Raplamaa Lasterikaste Perede Ühenduse isadepäeva pidu

Laupäeval, 8. novembril toimus Rapla Kultuurimajas isadepäeva tantsuõhtu, kuhu tulid kõik need suurte perede emad ja isad, kes tahtsid kodust välja jalga keerutama tulla ja pärast pingelist sügist hetkeks aja maha võtta. Iga pere võttis kaasa midagi – kas siis kühvetas või ostis poest ühe suupiste, mille kaudu tutvustati oma peret. Tuli välja, et pooled pered on magusamaid ja pooled pered kokkavad.

Õhtu edenedes selgitati välja, kes on kõige osavam elustaja ja siduja, kes kõige täpsema silmaga, nutikam sõnardearvaja ja kes oskab oma kaasale kõige ilusama luuletuse kirjutada. Leidis kinnitust tõsiasia (mida me muidugi ennegi teadsime), et võime oma isade kõrval end turvaliselt tunda ja elu lõpuni õnnelikult elada. Anne-Ly Aalde korraldas meile mitu seltskonnamängu, abivahendiks kaardipakk, mis emad-isad elevile ja pead murdma pani,

kuidas üks täiesti kokku pusitud ring jälle lahti harutada.

Aitäh kõigile, kes võtsid vaevaks kodust välja tulla. Tänu teile õnnestus meil koos veeta meelde jääv ja lustakas õhtupoolik. Järgmine ühisüritus suurtele peredele on **jõulupidu**, mis tõenäoliselt toimub **13. detsembril**. Samuti on Rapla Lasterikaste Perede Ühendusel uued ruumid Rapla südames, alates uuest aastast olete ka sinna oodatud. Kodulehel www.rlpy.ee uue- neb informatsioon nüüd pidevalt, see- ga tee paar hiireklõpsu ja uuri ise järele, kuna ja kus me toimetame.

Ootame endiselt uusi suuri peresid meie ühingu ridadesse. Kiirustage, sest viimane aeg on sügishallust oma perest eemale peletada!

Imelist jõuluootust kõigile!

PILLE MUTLI

* * * * *

3. detsembril kell 19.00 FILMIÕHTU

Esitlusele tuleb rakubioloog dr Bruce Liptoni video-seminar "Loodus, kasvatus ja armastuse jõud - Teadliku vanemaks-olemise bioloogia". Filmi kohta võid täpsemalt lugeda www.ektorium.ee.

Osalustasu 60.- / 40.-

* * * * *

5. detsembril kell 19.00 LUSTIKLUBI

Lustima ootame kõiki: noori ja vanu, oskajaid ja algajaid, paaris ja paarituid, mehi ja naisi - kõiki, kes tantsu imelisesse uskuda suudavad. Tantsime euroopa rahvaste parimaid palu. Kaasa võid võtta natuke näksi.

Tasuta!

* * * * *

12. detsembril kell 19.30

ootame vallarahvast ühisele

JÕULUPEOLE,

kus esinemas nii rahvamaja taitlejad kui valla allasutused oma loomingulisusest pakatavate numbritega.

* * * * *

19. detsembril kell 18.00 KODUSTE LASTE JÕULUPIDU

* * * * *

30. detsembril kell 20.00 AASTALÕPUPIDU kõigile

Tantsuks mängib ansambel Rihmikud. Eelregistreerimine 22. detsembrini rahvamajas, tel 484 4191.

Osalustasu 125.-

* * * * *

3. jaanuaril kell 14.00 VANEMAEALISTE JÕULUPIDU

* * * * *

Muudatustest pensionide väljamaksmise korras

Pensionid, toetust ja hüvitist saavatele inimestele saavad peagi kodusesse kirjad, milles selgitatakse muudatusi väljamaksmise korras. Lugege need hoolikalt läbi ning vastake, sest vastasel juhul te veebruaris raha ei saa.

Alates 1. veebruarist 2009 muutub pensionide, toetuste ja hüvitiste väljamaksmise kord. Postkontorist enam pensioni, toetusi ja hüvitisi välja võtta ei ole võimalik. Edaspidi on raha kättesaamiseks alljärgnevad võimalused, mille hulgast valige endale kõige sobivam variant.

Raha kantakse pank riigi kulul

• Teie arveldusarvele

Kui teil juba on arveldusarve, saate oma pensioni, toetuse või hüvitise olemasolevale arveldusarvele kanda. Kui te arveldusarvet ei oma, siis on seda võimalik avada pangakontorites, postkontorites töötavates postipankades või pangabussides. Te saate pangakaardi, millel on palju kasutusvõimalusi – sellega saab tasuda ostude eest kauplustes, teha pangaauto- maadis makseid, võtta välja sularaha, sõlmida otsekorralduslepinguid jpm.

• Teise isiku arveldusarvele

Raha kantakse teise isiku arveldusarvele (ka juriidilise isiku arveldusarvele, sealhulgas ka kohaliku omavalitsuse arveldusarvele). See on sobiv variant siis, kui te mingil põhjusel ei saa oma arveldusarvet kasutada või kui teil oma arveldusarve puudub. Enne otsuse tegemist kaaluge seda valikut põhjalikult ja soovi korral paluge pangas endale selgitada sellega kaasneva võivaid tagajärgi. Avalduse, milles soovite summade väljamaksmist teise isiku pangakontole, saate vormistada isikut tõendava dokumendi ettenäitamisel pensioniameti klienditeeninduses

üksnes teie ise. Avalduse võite saata ka posti teel, kuid sel juhul peab see olema tõestatud notariaalselt. Kui teie arveldusarve asub välisriigis, siis kantakse raha pank teie enda kulul.

Posti teel kojukandena teie enda kulul

Võimaluse raha kättesaamiseks posti teel kojukandena teie enda kulul võite valida siis, kui olete pensionär või puuetega inimeste sotsiaaltoetuste saaja või vanaduspensioniiikka jõudnud, välisriigist Eestisse elama asunud Eesti kodaniku, eesti rahvusest isiku ja temaga koos Eestisse elama asunud abikaasa, lapse ja vanema sotsiaaltoetuse saaja.

Kui otsustate selle variandi kasuks, siis teadke, et Eesti Postil on õigus võtta iga isiku kohta tehtava kojukande eest tasu 60 krooni. Nimetatud tasu määr on Eesti Posti poolt kehtestatud ajavahemikuks 1. veebruar 2009 kuni 31. detsember 2009.

Posti teel kojukandena riigi kulul

Pensionid või puuetega inimeste sotsiaaltoetuste kojukandet riigi kulul võite taotleda juhul, kui olete sügava puudega töövõimetuspensionär või sügava puudega töövõimetuks tunnistatud rahvapensionii saaja või vanaduspensioniealine isik ja kui lisaks nimetatule on teil liikumistakistus või kui te elate hajaasustusalal (asulatest ja busi- või rongiliiklusteedest kaugel) ja teile on pangateenus raskesti kättesaadav.

Juhul, kui soovite posti teel kojukandet riigi kulul, tuleb avalduses täiendavalt märkida konkreetsed asjaolud, mis takistavad pangateenuse kasutamist ning asjaolud, mis on seotud liikumistakistusega või asjaolu, et elate hajaasustusalal.

Nende andmete põhjal langetab pensioniamet otsuse, kas kojukande kulu kannab riik.

Kui teile makstakse pensioni või puuetega inimeste sotsiaaltoetusi posti teel kojukandega ja samal ajal on teil õigus ka peretoetustele või elatisabile, siis tuuakse ka need teile postiga koju.

Eeltoodust tulenevalt palub Sotsiaalkindlustusamet teil valida endale sobivaim väljamaksmiseviis ning täita avalduse vorm, mis on lisatud kirjale ja saata see postiga hiljemalt 15. detsembriks 2008 elukohajärgsele pensioniametile (ümbrik koos tagastusaadressiga on kirjale lisatud) või tuua see isiklikult pensioniameti klienditeenindusse. Pensioniametite klienditeeninduste asukohad on toodud kirja lõpus.

NB! Kui te ei esita eespool nimetatud avaldust pensioniametile soovitud ajaks, siis me ei tea, missuguse raha kättesaamise viisi te valisite ning seetõttu ei ole meil võimalik pensioni, toetusi või hüvitisi õigeaegselt välja maksta. Oma rahast te ilma ei jää – pärast vastava avalduse ja isikut tõendava dokumendi esitamist pensioniametile makstakse saamatajäänud summad välja tagantjärele.

Täiendava info saamiseks palume pöörduda elukohajärgse pensioniameti klienditeenindusse või helistada infotelefonil 16106. Infotelefoni tööaeg on tööpäeviti 9.00–17.00. Pensioniametite klienditeenindused on avatud tööpäeviti 8.30–16.30.

Pensioniameti klienditeenindused

asuavad Tallinnas Pronksi 12

Paides Tallinna mnt 18

Raplas Tallinna mnt 14

Narvas Malmi 5A

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kütmisest

Millest tekib korstnasse tahm?

Rohkem tahma ja pigi tekib lõõridesse ja korstnasse küttematerjali mittetäielikul põlemisel. Küttematerjal ei saa ahjus täielikult ära põleda, kui põlemisel ei tule piisavalt õhku peale. Sooja kokkuhoiu mõttes või selleks, et tuli koldes pikemalt

lõkkel oleks, köetakse tihtilugu poolkin-nise siibri või väikeseks timmitud õhu-avaga. Selline kütmissiis kokkuhoiufekti ei anna, küll aga tekib korstnasse narmastena rippuv tahm, mis omakorda süttib. Tahma ja pigi põhjustavad ka märja materjaliga kütmine ning plastiku ja teiste sütneetiliste materjalide põletamine ahjus.

Miks on tahmapõlengud ohtlikud?

Kui tahma või pigi on korstnasse ja lõõride seintele paksult kogunenud, võib see süttida ning läbi mõrdipragude välja pressiv pigi rikub korstna. Kui korstnat läbi-va suitsu temperatuur ulatub 300–400 C°,

siis tahma põlemisel ulatub temperatuur 1000 C° ja enamagi. Korstna kestvusele kõrge kuumus hästi ei mõju. Kui terved kivid ise sellisele temperatuurile vastu peavad, siis nõrgem on kividevaheline mört. Samuti võib korstnajala temperatuur tõusta nii kõrgeks, et see süütab lähedalasuva puidust või mõnest muust põlevast materjalist seina või vahelae. Katkise korstna puhul lõõvad tahmapõlengu korral leegid korstna pragudest otse välja.

Milline materjal on kütmiseks kõige sobivam?

Ahju ja pliiti tuleb kütta sellise kütuse-liigiga, milleks kütteseade on ette nähtud. Vale küttematerjali kasutamine lõhub kütteseadme ära ning võib põhjustada tulekahju. Kividest ehitatud ahju/pliiti tuleb kütta kuivade puudega. Briketiga küttes tuleb jälgida koldesse visatava kütuse kogust, sest briketi kütteväärtus on kõrge ning temperatuur tõuseb liiga kõrgeks ning see lõhub küttekollet. Kindlasti ei tohi puupliidi/ahju alla panna plastikut ega sünteetiliste materjalidega immutatud või lakitud/värvitatud puitu. Pooküttega katlaid ei tohi kütta kivisööega, kui seda ei ole katla kasutusjuhendis ette

nähtud. Sünteetilised materjalid pigistavad korstna ära ning ka põlemistemperatuur on puidust oluliselt kõrgem, mis omakorda küttekeha lõhub. Kütteseadet ei tohi läita põlevvedelikuga, olgu selleks süütevadelik või bensiin. Põlevvedelike puhul süttivad aaurud, mitte vedelik ise, tekitavad plahvatuse. Ka sellest sügisest on näiteid, kus põlevvedelikuga ahjus küttematerjali süüdates on inimesed oma kodus tulekahju põhjustanud ning ka ise põletada saanud.

Kas korstnat tohib puhastada igäüks?

Ühepereelamus tohib korstnat ise pühkida, kui vahendid on olemas. Kindlasti tuleb korstnapühkija kutsuda korterelamu, ridaelamu, paarismaja elanikel. Ise puhastades tuleb tahmast pühkida kogu kütteseade, mitte ainult soojamüüri lõõrid. Siiski soovitakse ise-pühkimise asemel kutsust korstnapühkijat, sest korstnapühkija annab ka hinnangu kütteseadme korrasolekule. Korstnapühkija on kohustatud koostama tehtud töö kohta akti. Akt võib osutada vajalikuks, kui kütteseadmest on alguse saanud tulekahju ning kindlustusele või tuleohutuse inspektorile on vaja tõestada, et kütteseadet

on perioodiliselt puhastatud.

- Kütteseadet tuleb tahmast puhastada üks kord aastas, aastaringsest kasutatavast ahju/pliiti kaks korda aastas või isegi tihedamini.
- Majas peab korstna pühkimiseks olema loodud ligipääs katusele ja korstnale.
- Kütmise ajal peab kolde siseuks või välisuks suletud olema või kui on kütteseade, mida tohib koldeuks lahti kütta, siis peab kaitseplekk selleõorra suurem olema.
- Küttematerjali tuleb hoida vähemalt poole meetri kaugusel ahjust. Kaitseplekile puid laduda ei tohi, sest säde ahjusuust võib need süüdata.
- Ahju/pliiti ei tohi järelevalveta küdema jätta. Järelevalveta tohib jätta ainult auto-maatjuhtimisega kütteseadet.
- Tuhka ei tohi panna põlevmaterjalist hoiuanumasse. Tuha sisse jäänud hõõgavad sädemed võivad anuma süüdata. Tuhk peaks enne prügikonteinerisse viimist olema vähemalt ööpäeva metallnõus jahtumas.

ALARI TÕNISSOO
tuleohutuse inspektor
Lääne-Eesti päästkeskus

Laste ja noorukite depressioon

Kui teiste inimeste peale paistab päike, siis depressioonis inimene elab pilvise taeva all.

Dr Riina Raudsik

Depressioon on häire, mis võib esineda nii täiskasvanutel kui lastel. Kõige iseloomulikumad depressioonisümptomid on alanenud meeleolu, huvi ja elurõõmu kadumine ning energia vähenemine. Sellele võivad lisanduda alanenud kontsentratsioonivõime ja enesehinnang, süütunne ning suitsiidimõtted, muutused söögiisus ning häiritud uni. Kuigi täiskasvanute ja laste depressiooni sümptomid on üldjoontes küllaltki sarnased, leidub laste puhul siiski teatud eripärasid. Depressiivsete laste toimetulek on häiritud mitmes eluvaldkonnas. Eriliselt hakkab see silma koolis, kuna depressiooniga kaasneb akadeemilise edukuse langus ning halvunud suhted eakaaslastega. Nii pole harvad juhud, kui seisundit peetakse hoopis mõneks käitumishäireks või lihtsalt halvaks käitumiseks.

Sageli pole tekkepõhjus üheselt määratav.

On oluline teada, et depressioon on ravitav. Mure jagamine ja probleemidest rääkimine on esimene samm depressioonist vabanemise teel. Depressioon on iseloomu nõrkus! Depressiooni puhul on tegemist teatud keemiliste ainete sisalduse muutusega kesknärvisüsteemis, täpsemalt serotoniini puudusega. Depressioon ei ole tujukus. Depressiooni on teismelise eas raske hinnata, kuna sümptomeid on lihtne segi ajada teismelise ealiste iseärasustega.

Noorel inimesel tuleb toime tulla küpsimisega, iseseisvumisega, oma tee leidmisega elus, stressirohke koolieluga, vanemate poolt esitatud nõudmistega... Vajalikud kogemused aga puuduvad.

Märgid, mis näitavad, et noorel inimesel esineb depressioon, on järgmised:

- kõhnub või tüseneb märgatavalt
- kaebab pea- või kõhuvalu
- kaebab pidevat väsimust
- on apaadne
- magab rohkem või vähem tavalisest
- eelistab üksindust

- ei tunne huvi kooli ja õppimise vastu
- ei suuda otsustusi vastu võtta
- väljendab oma väärtusetust
- ei suuda asju meelde jätta
- ei suuda keskenduda
- on sageli nutune

Alati on lootust!

Sageli juhtub, et depressioon võtab inimeselt lootuse. Kui tunnete end olevat omadega ummikus, on raske end aitama asuda. Tähtis on pöörduda spetsialisti poole või hoida end lihtsalt tegevuses. Tähtis on tegutsemine. Tegutsemine on vastumürk jõuetusele.

Pidage isegi kõige suuremas ahastuses mees: depressioonist on võimalik jagu saada ning tunda end jälle elusana!

LIIVIA VACHT
eripedagoog,
Rapla Maavalitsuse Tervisedenduse spetsialist
Liivia@raplamv.ee

Detsembrikuu sünnipäevad

89	Irina Kask	24.12
86	Erna Reinbusch	25.12
85	Berta Schütz	02.12
81	Heljo Lijur	01.12
80	Vaike-Henriette Minkin	01.12
	Einhard-Verner Toom	24.12
79	Rauli Vacht	21.12
	Ellen Sinijärv	22.12
78	Toomas Ellermaa	31.12
77	Valve Saks	10.12
74	Aare Orb	27.12
	Milvi Sõero	30.12

Jäädavalt lahkunud

Tõnu Soa • 01.11.1951 – 12.11.2008

PUUDE HOOLDUS JA RAIE PROBLEEMSETES KOHTADES

nagu kalmistutel, parkides,
hoonete läheduses jm.

Tel 712 0538, e-mail: douglas.fir@mail.ee

Kohila Metall

Kohila Metall Jäätmekäitlus

OSTAB VANAMETALLI

Aadressil Jõe tn 8, Kohila

Tel. 551 4990, www.kohilametall.ee

Tule- ja tantsuetendus Rapla kultuurikeskuses

22. novembril toimus Rapla Kultuurikeskuses tule- ja tantsuetendus, kus sai nautida tulist flamenkot, idamaist kõhutantsu ja müstilist tuleetendust stuudiolt Artmod. Esinesid tantsijad Tallinnast ja Raplamaalt – Rapla, Kohila, Juuru ja Kehtna vallast. Lavaristsed said ka Märjamaa ja Alu noored tantsijad. Kahetunnise etenduse lõpus rõõmustas vaatajaid professionaalne kõhutantsija Jelena Gomenjuk, kelle tuleshow ei jätnud kedagi külmaks.

Rapla kõhutantsijad

Sõnum naistele

Rapla maakonna naine, kes Sa oled sündinud aastal 1953, 1958, 1963, 1968, 1973 või 1978!

SA Eesti Vähifond ja Eesti Haigekassa kutsuvad Sind veel käesoleval, s.o.2008.aastal, Rapla Maakonnahaigla naistenõuandlasse või Märjamaa Haigla naistekabinetti **emakakaelavähi profülaktilisele uuringule**: tege ma PAP-testi.

Uuring on tasuta.

Aasta lõpuni on jäänud vähe aega. Ära jää ootama kirjalikku kutsest, vaid registreeru ise ja kohe!

Helista kella 9–14 Raplas 489 0738, Märjamaal 482 1495.

Hooli endast ja oma tervisest!

MAIE PERVIK

Naistearst

REHVIVAHETUS, REHVIDE MÜÜK

OÜ M-Revar | Side 18, Juuru

E-R 9.00-19.00

Tel 518 7632

Veski 1, Juuru alevik, Juuru vald, 79401 Raplamaa, juuru@juuru.ee, www.juuru.ee, trükk OÜ Vali Press, trükiarv 600

Vastutav toimetaja Aili Normak 484 1005, 527 1481, aili.normak@juuru.ee

Keeletoimetaja Marju Vahtrik 484 4442

Kujundaja-küljendaja Anu Teras 484 1000, anu.teras@juuru.ee

Kaastöid Juuru Valla Teatajale ootab toimetust iga kuu 20. kuupäevaks.